

ДИСКУСИЈА ПО РЕФЕРАТИМА ИЗ ОБЛАСТИ АРХЕОЛОГИЈЕ И ЕПИГРАФИЈЕ

М. Д. ПЕТРУШЕВСКИ је уз реферат колеге Б. Гавеле указао на могућност да се са именом Минијаца доведу у везу микенски облици *те-пи-и-а* (на плочицама из Кноса) и *те-пи-и-а* (из Пила), код којих је први слог *те-* уместо очекиваног *ти-* можда у вези са познатом појавом мешања вокала *е* и *и* у микенском грчком, као што се види из облика *i-pe-te-de-ja* ум. класичног Ἰφιμέδεια или, обратно, из *di-pe* ум. хомерског δῆπας. Не би било искључено да се ради о личном имену које је у тесној вези са именом Минијаца.

ДУШИЦА ПЕТРУШЕВСКА у вези са рефератом Б. Илаковца:

Осврћући се на рад целе секције Д. Петрушевска је истакла да је за њу, гледајући са позиција историчара антике у овој секцији било врло интересантних и значајних реферата. И овог пута се показало да су материјални споменици најконкретнији и најнепобитнији доказ античког наслеђа код нас. Ако се у погледу резултата филологије или приликом проучавања литерарних извора мора имати више резерве, онда су материјални споменици, нарочито ако су још при том и писани, најбољи пример аутентичности.

У том смислу издвојила је реферат Б. Илаковца, који је на једном малом споменику илустровао колики је значај епиграфског материјала за проучавање прошлости наше земље и античког наслеђа код нас.

Предложила је да се Савез друштва за античке студије заузме за унапређивање епиграфике у свим републикама наше земље.

Р. Нр. ILIEVSKI по referatu Б. Ilakovca:

Zaustavio bih se na pitanje kolege Ilakovca: „Čemu bi mogla služiti ograđena staza (500 koraka dugačka i samo jedan široka) od međugraničnog prelaza do izvora?“

Autor je pravilno konstatovao da su oba ilirska plemena: liburnski Ortoplini i japodski Parentini bili pretežno stočari. Pašnjaci na Velebitu i danas pružaju veoma povoljne uslove za uzgoj stoke. Ali oduvek je ovde, na krečnjačkom terenu, nedostajala voda za piće. Vrlo je verovatno da je spor bio ne samo oko granice, nego i oko korišćenja vode.

Međutim, ne bih se složio s pretpostavkom da je ova dugačka i uska staza bila ograđena zato, da omoguću pristup izvoru samo ljudima, pastirima, a ne njihovim stadama. Autor priznaje da je po starom običajnom pravu bilo nedopustivo uskratiti vodu žednim prolaznicima i stočarima. Ako je pristup ljudima ka izvoru bio slobodan, neshvatljivo je zašto su morali Parentini i Ortoplini klesati dogovor za tako poznatu stvar i ograđivati toliko dugačku stazu. Po mom mišljenju ta je staza izgrađena upravo za stoku da može regularno dolaziti do izvora i piti vode, verovatno u određeno vreme, kad na izvoru nema parentinskih stada, *ali ne i da pase travu na parentinskom terenu, naročito ne pored izvora, gde je zbog vlage vegetacija obično bujnija*. Smatram da je razlog zbog čega je ta staza mogla biti izgrađena bio zaštita parentinskih pašnjaka, a ne zaštita izvora od zagađivanja, kako misli autor. Da je voda na Begovači bila uskraćena ortoplinskim stadama, a drugih izvora, po rečima autora, u blizini nema, tu ne bi bilo ni ortoplinskih stada ni pastira i bilo bi besmisleno graditi takvu stazu. Za stoku, naročito sitnu, staza od 1,48 m. nije uska.

Slično Velbitu i Galičica, u čijem se podnožju nalazimo sada, je planina krečnjačkog sastava i bezvodna, zato je i nazvana „Suva Gora“. Interesantno je da su za vreme Prvog svetskog rata savezničke vojske, koje su držale južnu kotu od 2255 m. i nemačka, odn. bugarska vojska na severnim vrhovima Galičice, sklopile dogovor o zaješničkom korišćenju česme t. zv. „Korita“, pored koje ćemo sutra proći. I na drugim frontovima bilo je takvih objekata, glavno izvora, koji su se mogli koristiti i od jedne i od druge vojske, a da se tu ne napadaju. Očevidci pričaju da su na česmi „Korita“ pili vode ne samo vojnici obeju zaraćenih strana, nego i njihove mazge. Ma da je ova paralela novijeg datuma, smatram da je i izvor „Begovača“, koji se nalazio na samoj međuplemenskoj granici, bio korišćen na sličan način, tj. i od ljudi i od stoke oba plemena. Nije verovatno da je voda sa ovog izvora mogla biti uskraćena ortoplinskim stadama.